

Europeiska kommissionens förslag till Förordningen om industriell acceleration och omställning (Industrial Accelerator Act, COM (2026/956)

Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet
Remisstid den 3 juni 2026

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med Stockholms stads yttrande, bilaga 1 till promemorian.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarråden Åsa Lindhagen

Sammanfattning av ärendet

Klimat- och näringslivsdepartementet har remitterat EU-kommissionens förslag till förordning om industriell acceleration och omställning som presenterades den 4 mars 2026 till bland annat Stockholms stad för yttrande. Syftet med förslaget är att öka efterfrågan och produktion av nettonollteknik inom EU samt bidra till omställningen av energiintensiva sektorer.

En central del av förslaget är införandet av krav i offentlig upphandling på både unionsursprung och lågt koldioxidavtryck för vissa utpekade produkter. Dessa omfattar bland annat stål, aluminium, betong/murbruk samt elektrifierade fordon. Med unionsursprung avses produkter som tillverkats inom EU eller i länder som EU har frihandels- eller tullunionsavtal med, i enlighet med EU:s tullkodex och WTO:s avtal om offentlig upphandling.

Förslaget innebär även en revidering av EU-förordningen om nettonollindustri (EU 2018/1724), särskilt vad gäller upphandlingsregler. Genom revideringen föreslås ett krav på att unionsursprung införs för vissa tekniker, så som batterier, solceller och elfordon, vid offentlig upphandling. Vidare föreslås minimikrav för lågt koldioxidavtryck i upphandling av energiintensiva material. Exempelvis anges att minst 25 procent av det stål som används i byggprojekt ska uppfylla kraven. För betong och cement föreslås att minst 5 procent ska ha både lågt koldioxidavtryck och unionsursprung. De exakta definitionerna för vad som utgör lågt koldioxidavtryck fastställs i andra EU-rättsakter.

Förslaget innehåller undantagsmöjligheter från upphandlingskraven. Det gäller exempelvis om kraven leder till oproportionerliga kostnader, om det saknas lämpliga anbud eller om det endast finns en leverantör.

Utöver upphandlingsreglerna syftar förslaget till att förenkla tillståndprocesser för industrin. Företag föreslås kunna lämna in en samlad digital ansökan för samtliga nödvändiga tillstånd. Varje medlemsstat ska även inrätta en nationell kontaktpunkt för att hantera dessa ärenden. En maximal handläggningstid om 18 månader föreslås gälla från det att en ansökan är komplett till dess att beslut fattas.

EU-kommissionen föreslår även striktare regler för utländska investeringar i dessa sektorer och att medlemsstater inrättar industriella accelerationsområden, ett geografiskt avgränsat område som tilldelats grundtillstånd för industriell verksamhet för att påskynda industrietableringar.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret i samråd och trafikkontoret.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Stockholms stad ska vara en världsledande förebild i den rättvisa klimatomställningen. För att nå målet om att bli klimatpositiva till 2030 och fossilfria till 2040 krävs tydlig styrning och kraftfulla styrmedel som möjliggör en acceleration av det praktiska genomförandet. Därför välkomnar jag EU-kommissionens förslag för att stärka marknaden för nettonollteknik och minska utsläppen från energiintensiva sektorer.

Offentlig upphandling är ett av stadens mest kraftfulla verktyg för att driva omställningen från linjära till cirkulära verksamheter och affärsmodeller. Vi behöver skifta cirkularitet från pilotprojekt till norm. Därför välkomnar jag förslagets krav på lågt koldioxidavtryck vid upphandling av energiintensiva material som stål, betong och cement. Detta ligger helt i linje med Stockholms mål att halvera de konsumtionsbaserade utsläppen till 2030.

Stadens egna erfarenheter, exempelvis vid upphandling av rekonditionerade IT-lösningar eller så kallade upcyklade textilier, som består av återbrukat material som genom kreativ design och återanvändning förvandlas till nya produkter, visar att fler och fler marknader är mogna för cirkulära krav och att tydliga spelregler främjar konkurrenskraften. Stockholms stads upphandling och inköp uppgår till cirka 40 miljarder kronor varje år och som stor upphandlare har staden möjlighet att påverka marknader, exempelvis stimulera investeringar i ny teknik och bidra till att öka mognadsgraden för cirkularitet inom fler sektorer.

För att möjliggöra omställningen behöver cirkulära principer integreras på systemnivå. Inom byggsektorn, som står för en tredjedel av stadens konsumtionsutsläpp behövs ett skifte från att riva och bygga nytt till att bevara och

konvertera befintliga byggnader och återbruka byggmaterial. Jag anser därför att förslaget bör vara ännu tydligare med att premiera återbruk och livscykelvärde, inte enbart inköp av material med lågt koldioxidavtryck. Digitala produktpass (DPP) är här ett centralt verktyg för att säkerställa spårbarhet och möjliggöra en professionell återbruksmarknad.

I övrigt hänvisar jag till Stockholms stads yttrande, bilaga 1.

Stockholm den 27 maj 2026

Åsa Lindhagen

Bilagor

1. Stockholms stads yttrande, dnr KS 2026/465-8.1
2. Remiss – Annexes to the proposal Europeiska kommissionens förslag till Förordningen om industriell acceleration och omställning (Industrial Accelerator Act, COM (2026/956); dnr KS 2026/465-1.1
3. Remiss – Subsidiarity grid KS 2026/465-1.2
4. Remiss – Proposal establishing measures for industrial capacity and decarbonisation in strategic sectors; dnr KS 2026/465-1.3
5. Remiss – Impact assessment report; dnr KS 2026/465-1.4
6. Remiss – Executive summary of the impact assessment; KS 2026/465-1.5

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Ärendet

Klimat- och näringslivsdepartementet har remitterat EU-kommissionens förslag till förordning om industriell acceleration och omställning som presenterades den 4 mars 2026 till bland annat Stockholms stad för yttrande. Syftet med förslaget är att öka efterfrågan och produktion av nettonollteknik inom EU samt bidra till omställningen av energiintensiva sektorer.

En central del av förslaget är införandet av krav i offentlig upphandling på både unionsursprung och lågt koldioxidavtryck för vissa utpekade produkter. Dessa omfattar bland annat stål, aluminium, betong/murbruk samt elektrifierade fordon. Med unionsursprung avses produkter som tillverkats inom EU eller i länder som EU har frihandels- eller tullunionsavtal med, i enlighet med EU:s tullkodex och WTO:s avtal om offentlig upphandling.

Förslaget innebär även en revidering av EU-förordningen om nettonollindustri (EU 2018/1724), särskilt vad gäller upphandlingsregler. Genom revideringen föreslås ett krav på att unionsursprung införs för vissa tekniker, så som batterier, solceller och elfordon, vid offentlig upphandling. Vidare föreslås minimikrav för lågt koldioxidavtryck i upphandling av energiintensiva material. Exempelvis anges att minst 25 procent av det stål som används i byggprojekt ska uppfylla kraven. För betong och cement föreslås att minst 5 procent ska ha både lågt koldioxidavtryck och unionsursprung. De exakta definitionerna för vad som utgör lågt koldioxidavtryck fastställs i andra EU-rättsakter.

Förslaget innehåller undantagsmöjligheter från upphandlingskraven. Det gäller exempelvis om kraven leder till oproportionerliga kostnader, om det saknas lämpliga anbud eller om det endast finns en leverantör.

Utöver upphandlingsreglerna syftar förslaget till att förenkla tillståndprocesser för industrin. Företag föreslås kunna lämna in en samlad digital ansökan för samtliga nödvändiga tillstånd. Varje medlemsstat ska även inrätta en nationell kontaktpunkt för att hantera dessa ärenden. En maximal handläggningstid om 18 månader föreslås gälla från det att en ansökan är komplett till dess att beslut fattas.

EU-kommissionen föreslår även striktare regler för utländska investeringar i dessa sektorer och att medlemsstater inrättar industriella accelerationsområden, ett geografiskt avgränsat område som tilldelats grundtillstånd för industriell verksamhet för att påskynda industrietableringar.

Remissammanställningen

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret i samråd med trafikkontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 8 maj 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning av synpunkter

Stadsledningskontoret är i grunden positivt till förslaget om gemensamma och effektivare tillståndprocesser för industrietableringar, men framhåller att det är oklart hur processerna ska utformas och vilka konsekvenser dessa får för staden. Därför efterfrågar stadsledningskontoret ytterligare klargöranden.

Stadsledningskontoret delar ambitionen om att öka andelen byggmaterial med lågt koldioxidavtryck i offentlig upphandling. Samtidigt bedöms förslaget kunna leda till ökade kostnader och mer administration för upphandlande myndigheter.

Vidare betonas att ansvarsfördelningen och formerna för uppföljning och verifiering av kraven är otydliga. Detta riskerar att skapa administrativt betungande processer, särskilt eftersom byggsektorn har långa leveranskedjor med många underleverantörer. Regelverket behöver därför vara tydligt, proportionerligt och flexibelt.

Stadsledningskontoret framhåller även behovet av att tydliggöra förordningens relation till annan relevant EU-lagstiftning för att säkerställa rättssäkerhet, effektiv tillämpning och genomförbara upphandlingar.

Ställningstaganden

Stadsledningskontoret välkomnar förslaget och ändamålet med EU-kommissionens förslag till förordning. Stadsledningskontoret välkomnar förslagets ambition om att skapa bättre förutsättningar för grön omställning, hållbara industrilösningar och stärkt konkurrenskraft inom EU genom att öka efterfrågan för produkter med lågt koldioxidavtryck.

Delar av förslagen ligger utanför den kommunala kompetensen, därav väljer stadsledningskontoret att avgränsa kommentarerna nedan till delarna om offentlig upphandling och tillståndprocesserna i förslaget. Då dessa bedöms kunna medföra indirekt eller direkt påverkan på staden.

Tillståndsförfaranden

Stadsledningskontoret noterar förslaget om att införa en gemensam tillståndprocess för industrietableringar och delar bedömningen att det i grunden är positivt att införa effektiva administrativa processer som underlättar för såväl staden som näringslivet, samtidigt som krav upprätthålls och kvalitet samt rättssäkerhet säkerställs.

- *Stadsledningskontoret vill samtidigt framhålla att det i nuläget är oklart hur dessa processer närmare kommer att utformas, vilket försvårar möjligheten att analysera förslagets konsekvenser. Det är rimligt att anta att förordningen kan komma att påverka såväl miljöbalken som plan- och bygglagen, och därmed även det kommunala planmonopolet och tillsynsansvar. Det finns därför behov av ytterligare klargöranden av hur dessa ansökningsförfaranden kan komma att utformas.*

Offentlig upphandling och lågt koldioxidavtryck

Stadsledningskontoret instämmer i EU-kommissionens ambition att öka andelen byggmaterial med lågt koldioxidavtryck i offentlig upphandling. Stockholms stad är en av Sveriges största offentliga inköpare och upphandlar entreprenader, varor och tjänster för cirka 40 miljarder kronor om året. Det är av stor vikt för staden att genom inköp och upphandling bidra till samhällsutvecklingen i linje med stadens fastställda mål, bland annat på miljö- och klimatområdet.

- *Stadsledningskontoret noterar* att det kan få effekter på konkurrensen för upphandlande myndigheter vid utestängande av vissa tredjeländer utestängs från att delta i offentliga upphandlingar. Därmed kan det, i enskilda fall, sannolikt komma innebära vissa kostnadsökningar för upphandlande myndigheter, bland annat ifråga om ökade inköpsutgifter samt arbete med kontroller av att de nya reglerna efterlevs.
- *Stadsledningskontoret understryker* vidare att det föreligger en otydlighet i förslaget avseende hur uppföljningen av dessa produkter och regler ska genomföras, och därmed även vilket ansvar som faller på upphandlande myndighet för att säkerställa att produkter uppfyller ställda krav. Förordningen specificerar inte hur verifieringen av kravefterlevnaden ska ske, vilket skapar osäkerhet i den praktiska tillämpningen. Verifieringsmodeller för kraven bör därför vara administrativt effektiva, tydliga och ändamålsenliga för berörda parter. Det finns idag många förfaranderegler, detta driver administrativa kostnader för upphandlande myndigheter och försämrar förutsättningar för flexibilitet i upphandlingar. Det behövs finnas ett utrymme för upphandlande myndigheter att låta omständigheterna i det enskilda fallet påverka hur upphandlingen ska genomföras. Dessutom riskerar krångliga förfaranderegler leda till att små och medelstora företag avstår från att delta i offentliga upphandlingar.
- Uppföljning är generellt förenad med svårigheter, och särskilt svårt i de fall leverantörer använder långa leveranskedjor och många underleverantörsled, vilket är vanligt inom bland annat byggsektorn. Detta riskerar att leda till en administrativt betungande process avseende uppföljningsansvar, särskilt om detta ansvar i sin helhet läggs på upphandlande myndighet, då informationen i många fall är svår att verifiera.
- *Stadsledningskontoret betonar* att det även för de kommunala bolagen inom kommunkoncernen finns motsvarande utmaningar i arbetet med hållbarhetsredovisningen i enlighet med direktivet om hållbarhetsrapportering (EU 2022/2464).
- *Stadsledningskontoret betonar* därför vikten av ökad tydlighet avseende hur upphandlande myndighet ska underlätta för att de föreslagna åtgärderna och målen i förordningen ska kunna uppnås. Det är centralt att roll- och ansvarsfördelningen mellan upphandlare och leverantör förtydligas i syfte att säkerställa att nivåerna uppnås.

- *Stadsledningskontoret noterar* även att förordningens relation till annan relevant lagstiftning behöver tydliggöras för att säkerställa en effektiv tillämpning, rättssäkerhet och genomförbarhet i upphandlingar. Den pågående revideringen av EU:s upphandlingslagstiftning, de gällande förordningarna om byggprodukter och ekodesign samt kommande delegerade akter inom dessa spelar en roll för samstämmighet och tydlighet. Detta är av särskild vikt inom offentlig upphandling, där det finns höga krav på transparens. Otydlighet i regelverket riskerar att försämra konkurrensen, skapa onödigt betungande processer, driva kostnader och därmed ej uppnå målet om att öka andelen produkter med lågt koldioxidavtryck.
- *Stadsledningskontoret noterar* att för större elektrifierade fordon och arbetsmaskiner för byggentreprenader är införande av digitala produktpass (DPP) inom ekodesignförordningen ett exempel på behov av samstämmighet och tydlighet vid införande. Dessa pass blir obligatoriska för prioriterade produktgrupper från och med 2027 med en förväntad fullständig utrullning senast 2030.
- *Stadsledningskontoret framhäver* att det är angeläget att få tydlighet gällande implementeringsplaner av DPP för bland annat större elektrifierade fordon och arbetsmaskiner. Det är också viktigt att beakta att framtagande detaljerade digitala produktdata över en hel livscykel i sig är ett omfattande, och även kostnadsdrivande arbete. DPP behöver vara på hög kvalitetsnivå och heltäckande för att ge rätt användbarhet för jämförbarhet, uppföljning och kontroll. Införda digitala produktpass för elektrifierade fordon inom byggsektorn förväntas tillföra ett stort värde med transparent information om spårbarhet.